

OLIKA ÅSKÅDNINGAR I HEMMET

Den här broschyren har sammanställts till stöd för familjer där föräldrarna har olika åskådningar.

Broschyren tar upp frågor som är bra att lyfta fram redan innan barnen föds, så att de olika åskådningarna och religionerna sida vid sida blir en rikedom i familjerna.

I bästa fall blir familjen med två olika åskådningar en resurs i barnets tillväxt, utveckling och lärande, och barnet upplever sin familjekultur som godtagbar och värdefull.

TVÅ ÅSKÅDNINGAR I HEMMET

Religion samt religiösa traditioner och värderingar har olika betydelse för olika människor, och betydelsen kan förändras beroende på livssituationen. Religiösa och kulturella värderingar och seder kan bli särskilt viktiga när man flyttar bort från sin egen släkt. Det kan kännas viktigare än tidigare att hålla fast vid värderingar och seder som är kopplade till religion och kultur. Bekanta traditioner och ritualer och gemenskapen kring dem stärker den egna identiteten, skapar trygghet och en känsla av tillhörighet samt lindrar hemlängtan. Ibland märks betydelsen av den egna åskådningen först när man blir kär i en person som ser helt andra traditioner som viktiga.

Religionen kan också bli viktigare när man bildar familj. Det är naturligt att båda föräldrarna vill se sina barn växa upp inom den referensram som ligger dem själva nära hjärtat. Om det här är viktigt för båda föräldrarna måste de redan innan barnen föds diskutera vad som är väsentligt för dem i deras tro. Vilka traditioner är så betydelsefulla att det känns viktigt att överföra dem till barnen?

Det är inte alltid lätt att veta vilka seder och normer som är kopplade till kultur och vilka till åskådning. Det är bra att fundera på vad, som grundar sig på religiös övertygelse och vad som följer av kulturella normer.

Till exempel lönar det sig att diskutera och komma överens om ritualer i samband med födseln redan innan barnet föds (t.ex. dop och att raka bort håret).

När barnet växer blir frågor som gäller klädsel, hygien, måltider och fasta aktuella. I ett hem med två åskådningar måste man kompromissa. Det lönar sig för föräldrarna att på förhand fundera på vilka saker de kan vara flexibla med och vad de absolut vill hålla fast vid.

Gräl som är kopplade till åskådningar och som utspelas inför barnen kastar en skugga över åskådningen och gör det svårare för barnen att skapa en positiv och balanserad identitet. Ju positivare bild barnet får av sina föräldrars religioner, desto större är sannolikheten att barnet knyter an till religionerna.

När två vuxna med olika åskådningar bildar familj måste de strikta gränserna för religionen öppnas och familjen skapa sina egna värderingar, traditioner och normer. Att växa upp i familjens gemensamma – om än mångfacetterade – seder och traditioner ökar barnets trygghetskänsla och hela familjens välmående.

Att ta till sig båda föräldrarnas religion och seder innebär inte att något är bort från den andra. Tvärtom – ju mer ett barn har fäst sig vid sina föräldrars kulturer och åskådningar samt gemenskaperna kring dem, desto tryggare och stabilare blir barnet i livet. Samtidigt stärks kontakten till barnets bägge far- och morföräldrar samt till släktens rötter.

Det finns mycket gemensamt i religionerna när man ser till grundpelarna och vad "ett gott liv" för barnet innebär. Det är viktigt att fokusera på detta!

FÖRÄLDRARNAS CHECKLISTA

- Fundera på vilka religiösa frågor som är viktiga för er och vilka ni kan vara flexibla med.
- Bestäm i god tid innan barnen föds vilka religiösa traditioner och ritualer som är betydelsefulla och som ni önskar föra vidare.
- Skapa värderingar, seder och traditioner som är unika och passar just er familj.
- Ett barn kan växa upp balanserat och bära båda föräldrarnas åskådningar i sitt hjärta.
- Respektera varandras världsåskådning och religion - de har lika värde. Din make/maka har blivit en lämplig partner för dig med sina värderingar - de är en del av honom eller henne. Utgångspunkten är att ingen religion är bättre än den andra, det är fråga om tolkningar. Att hemmet finns i Finland gör inte automatiskt den ena religionen mera lämplig för familjen.
- Att lära känna den andras åskådning och få en djupare förståelse är en del av den fortgående processen att lära känna varandra i förhållandet
- och att acceptera den andra sådan hen är. Det är också bra att ha en öppen och nyfiken inställning till den andras åskådning i stället för att låsa sina tankar vid den egna tron. Det ger samtidigt en chans att utveckla sin syn på de egna traditionerna. Den egna tron är aldrig färdig, utan utvecklas i takt med den personliga tillväxten.
- Religionerna har mycket gott gemensamt – fokusera på det!

LEKEN - EN ARENA DÄR ÅSKÅDNINGAR MÖTS

Leken föds ur barnets egen livserfarenhet och är en berättelse om barnets liv. I leken löser barnet konflikter mellan sina önskningar och den verkliga världen. Under en situation med förtroendefull interaktion kan känslorna komma fram och man kan uppehålla sig vid något helt nytt. Leken kan erbjuda deltagarna en stark känsla av existens, existensens djup och även identifiering av den religiösa dimensionen. Målet är att främja en sådan interaktionsatmosfär i familjen som stöder barnets färdigheter när det gäller delaktighet, tankar och uttrycksförmåga.

Leken behöver också en vuxen som är sensitiv för situationen och deltar på ett mångsidigt sätt. I leken gör den vuxna observationer och öppnar dimensioner av leken där rädslan har försvunnit och varje deltagare blir jämlikt och jämställt bemött. I leken lär sig barnet att visa ett positivt intresse för den andra och miljön. Både gemensamma och olika synvinklar behandlas på ett positivt sätt i familjen. En gemensam och betydelsefull lek främjar utvecklingen av barnets åskådningsmässiga och kulturella identitet och dialogfärdigheter genom att skapa nya sätt att agera tillsammans.

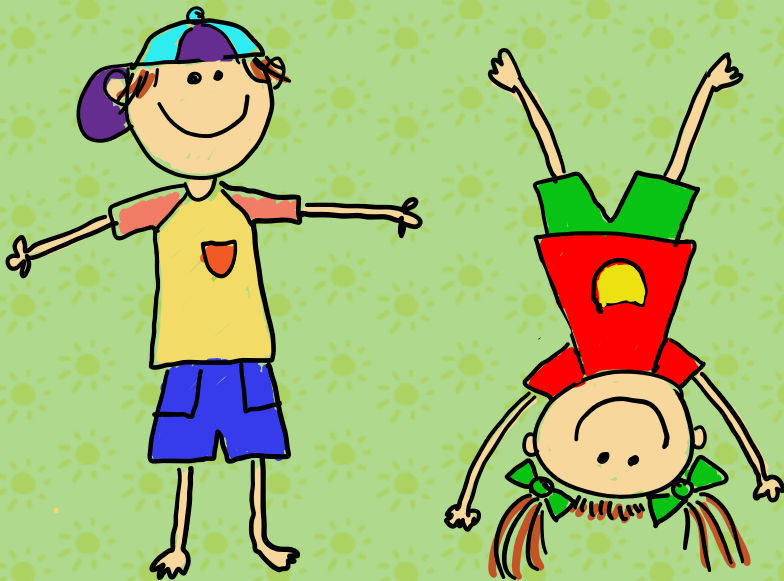

BERÄTTA OM LEKAR NI SJÄLVA LEKT

Vilka lekar lekte du som barn? Vilka sagor eller berättelser var viktiga eller välbekanta din familj?

Vilka värderingar vill du överföra till nästa generation genom lekar och sagor?

Ibland firas barnets födelsedag endast med dem som representerar barnets egen kultur. Hur skulle det vara om ni bjöd in gäster från andra kulturer, barn, syskon och föräldrar, till en födelsedagsfest eller ett besök? Vilken lek skulle det ge upphov till?

VÅR FAMILJS HEM

Varje familj är unik och livet och vardagen tillsammans fostrar både de vuxna och barnen. Det är viktigt att stanna upp och fundera på relationerna och värderingarna i familjen, eftersom vi bygger våra liv utifrån dem. Vi behöver alla känna oss älskade, accepterade och respekterade samt uppleva känslan av tillhörighet. Allt detta stärker och skyddar kärleken i familjen.

Ni kan göra följande övning tillsammans med barnen och bygga huset bit för bit.

ENGAGEMANG

Husets grund byggs utifrån ett stabilt och tryggt engagemang. Engagemanget skapar stabilitet och kontakt. Som familj får vi ta hand om varandra och växa tillsammans. Frågor att fundera på: Vem hör till vår familj? Vad förenar oss? (hemmet, efternamnet...) Vilka traditioner värnar vi om? Vilka religiösa värderingar och seder påverkar vårt liv?

KÄNSLOR

Familjevardagen väcker många slags känslor. Det finns inte rätt eller fel känslor, utan alla känslor är tillåtna. Vad är du glad över idag?

Vad är du tacksam för? Vad är du orolig eller rädd för? Vad förargar dig?

KONFLIKTER

I alla familjer finns det frågor man inte är ense om. Varje familjemedlem är unik och alla har sina egna önskemål och tankar. Det är viktigt att vi också i en konflikt lyssnar till varandra och vill nå försoning.

Kommer du ihåg en situation nyligen där konflikten löstes på ett konstruktivt sätt?

Vilka känslor väcker ett gräl hos dig? Hur känns en försoning?

FÖRTROENDE OCH FÖRLÅTELSE

När vi litar på varandra ökar känslan av trygghet. Det är viktigt att hålla fast vid det man kommit överens om. Om vi sviker förtroendet kan vi be om och ge förlåtelse. På så sätt kan kärleken och närheten växa.

SEXUALITET, NÄRHET OCH ÖMHET

Både barn och vuxna har behov av beröring och närhet. Barnen behöver de vuxnas skydd för att utvecklas i en trygg miljö. Det är därför viktigt att fundera på vilken slags beröring som känns bra och trygg.

Hurdan ömhet tycker du om? Hur känns det när någon kramar dig?

ORD

För att interagera med varandra behöver vi kunna tala och lyssna. Värderingar och kulturtraditioner förmedlas både i ord och handling. Berättelser, historier och minnen är en rikedom i familjens liv. Vi är inga tankeläsare, utan det är viktigt att berätta om sina tankar, känslor och önskningar. Värna om de stunder då ni i familjen talar med och lyssnar till varandra. Vem är en god lyssnare i er familj? Vilka saker skulle du vilja prata om idag?

HANDLING

Att umgås och göra saker tillsammans utan brådska ger glädje och närhet. Vilka lekar eller hemmasysslor tycker du om? Vad är trevligt att göra tillsammans?

KÄRLEK

I familjen kan vi stärka kärleken med ord och handlingar. Hur tar vi hand om varandra? Vad ger hela familjen glädje?

ANNAT - VAD?

Glömde vi någon viktig fråga?

ATT BYGGA ETT GEMENSAMT HEM

Familjen samlas i en ring. Varje familjemedlem hälsar på sin familj med en trevlig gest eller rörelse! När någon gör sin gest svarar de andra med att upprepa gesten. Sedan sätter sig familjen i en ring på golvet eller på stolar. En vuxen ber de andra att blunda.

Sedan går den vuxna och ritar en figur (ett hus) i någons hand. Den som har fått figuren i sin hand kan öppna ögonen, gå fram till någon annan och göra likadant. När alla har fått en figur ritad i handen försöker man tillsammans gissa vilken figur det var som ritades.

Familjen funderar tillsammans på vilka hus som är viktiga för dem och delar tankar kring det hem de nu bor i. Därefter bygger familjen en modell av sitt hus mitt i ringen. Huset kan byggas av klossar, lego, pinnar eller till och med av vikta servetter.

Familjen diskuterar husets olika delar och deras egenskaper.

- Huset har en grund som bär oss och ger stadga för våra fötter. Hur kan vi bära och stötta varandra hemma?
- Huset har väggar som är raka. På vilket sätt kan vi vara raka mot varandra i hemmet?
- Huset har också ett tak som ger skydd. Hur kan vi ge skydd till varandra?
- Ett hus har fönster och dörrar som gör att vi kan se och höra det som sker runt om oss.
- Vilka är de människor och ljud som finns runt om oss?

Ett hem är något som alla behöver och som vi kan ge varandra. Ett hem är något att vara mycket tacksam för. Familjen funderar på saker att vara glada och tacksamma för i hemmet. Alla hämtar små föremål som symboliserar något man är tacksam för. Föremålen placeras i huset som byggdes. Man får också berätta för varandra vad man är glad över och tacksam för i sitt hem.

Tillsammans kan man tända ett ljus mitt i huset – ett tecken på att vi är trygga hemma och att vi kan ge varandra skydd. (www.parrelationsklossar.fi)

ATT STÖDJA DEN KULTURELLA IDENTITETEN I DEN TIDIGA BARNDOMEN

Varje barns kulturella identitet är unik och behöver stöd för att utvecklas så att den blir balanserad. Att ett barn växer upp i ett hem med två åskådningar betyder inte att barnet har två olika kulturella identiteter. Barnet tillägnar sig båda åskådningarna och bygger upp sin egen identitet utifrån dem. Det är de vuxnas ansvar att ge barnet positiva erfarenheter som uppmuntrar, föder nyfikenhet och skapar positiva erfarenheter. När den kulturella identiteten stöds, får barnet en positiv jagbild.

Den kulturella identiteten förändras och anpassas under hela livet. Målet är att barnet ska lära sig förstå och uppskatta mångfalden både hos sig själv och i sin omgivning, och lära sig agera konstruktivt och respektfullt utifrån sina egna värderingar. Att bredda barnets världsbild redan i ett tidigt skede så att företrädare för olika kulturer, språk och bakgrunder är jämlika aktörer hjälper barnet i ett senare skede att uppleva särdragen som vardagliga och naturliga – att de berör alla på något sätt. Om den egna familjen och barnets övriga omgivning har en positiv bild av barnets bakgrund, förhåller sig barnet sannolikt tillitsfullt till sin bakgrund.

I familjen kan föräldrarna fästa uppmärksamhet t.ex. vid vilka benämningar som används, dvs. om man talar om de där och de andra - eller om vi? Vilka högtider och fester firar familjen? Syns den finländska mångfalden i festerna, till exempel romernas och samernas nationaldag? Det finns mångfald hos oss alla!

Mera information och pedagogiska tips:

www.festkalendern.fi

www.dialogikasvatus.fi

www.kulttuurinvuosikello.fi

**gratis e-bok "Kulttuuri-identiteetti ja kasvatus
– kulttuuriperintökasvatus kotoutumisen tukena"**

Författare:

Forskardoktor Saija Benjamin, Helsingfors universitet

Verksamhetsledare Marja Laine,

Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry

Sakkunnig Ilkka Tahvanainen, Kyrkostyrelsen

Sakkunning i parrelationsarbete Liisa Vätilä, Kirkkohallitus

Minna Tuominen kaplan, barn- och familjearbete,

Borgå finska församling

Utbildare Tiina Haapsalo, Nuori Kirkko

Ombrytning och layout: Linnea Ekstrand

**EV.LUTH⁺
KYRKAN
I FINLAND**